

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์เป็นอย่างมากยิ่งทำให้ชีวิตมีความสะดวกสบายมากขึ้น และได้นำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆหลายด้าน เช่น ด้านอุตสาหกรรม ด้านความบันเทิงและที่สำคัญด้านการศึกษาที่มีการนำมาใช้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โปรแกรมต่างๆ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นโปรแกรมหนึ่งที่มีภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง และตัวหนังสือเป็นโปรแกรมที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนสามารถใช้ในการฝึกอบรมได้เป็นอย่างดี เช่น เรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น เป็นการช่วยเหลือครั้งแรกก่อนที่จะถึงมือแพทย์การช่วยเหลือแบบเร่งด่วนให้ฟื้นคืนอันตรายไปก่อนไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นหมอหรือพยาบาลใครก็ได้ที่พบเห็นครั้งแรกก็สามารถช่วยเหลือได้ การช่วยเหลือคนต้องรู้ระบบการทำงานของร่างกายต้องรู้วิธีการช่วยเหลือถ้าไม่รู้จักการช่วยเหลืออาจจะเป็นการซ้ำเติมตัวอย่างการช่วยเหลือคนเป็นลมหมดสติหรือคนที่หยุดหายใจไปแล้วให้กลับมาหายใจได้อีกเป็นเรื่องที่อยู่ระหว่างความเป็นความตายเป็นเรื่องสำคัญ หมายถึงการตัดสินใจช่วยเหลือชีวิตผู้ที่กำลังหยุดหายใจหรือผู้ที่หัวใจหยุดเต้นเป็นห่วงนาที่วิกฤตชีวิตต้องรีบช่วยเหลือเป็นการปัจจุบันทันด่วนผู้ที่ช่วยเหลือต้องมีความรู้และผ่านการฝึกอบรมมาเป็นอย่างดีในเรื่องการฟื้นคืนชีพ การฟื้นคืนชีพเป็นการช่วยเหลือคนที่ตายไปแล้วให้ฟื้นกลับมาหายใจอีกครั้งหนึ่งหากผู้ที่ช่วยเหลือไม่มีความรู้ทางด้านนี้แต่เป็นผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์หรือพบเห็นเป็นคนแรกช่วยเหลือแบบผิดๆถูกๆก็อาจจะทำให้ชีวิตนั้นเสียไปได้แบบน่าเสียดาย แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าผู้ที่มาพบเห็นคนแรกเป็นคนที่มีความรู้และผ่านการอบรมมาแล้วเป็นอย่างดีช่วยเหลืออย่างถูกต้องรวดเร็ว ทันเวลา ก็อาจจะช่วยเหลือชีวิตนั้นได้และกลับมาใช้ชีวิตได้ตามปกติ การที่จะปฏิบัติได้ถูกต้อง รวดเร็ว ทันเวลา ต้องมีการฝึกอบรม มีการฝึกให้เกิดความชำนาญ ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อที่จะปฏิบัติได้ภายใต้ความกดดันของเวลา เมื่อเกิดเหตุการณ์อาจจะมีอุปสรรคบ้าง ต้องปฏิบัติได้ใน ทุกที่ ทุกเวลา ทุกสถานการณ์และถูกต้อง รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์

ปัญหาที่ผ่านมาครูฝึกทหารใหม่หน่วยกองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 4 ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการช่วยเหลือผู้ป่วยเรื่องการปฐมพยาบาลการฟื้นคืนชีพ (CPR) เนื่องจากหน่วยฝึกทหารใหม่กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 4 เป็นหน่วยรบหลักไม่ได้เรียนสายแพทย์มาโดยตรงมีการฝึกอบรมบ้างเป็นบางนายแต่ไม่บ่อยทำให้ลืมไปบ้างการปฏิบัติจริงจะต้องรวดเร็วถูกต้องตามขั้นตอนถึงจะช่วยชีวิตคนได้ปัจจุบันใช้วิธีการส่งโรงพยาบาลเป็นหลักโดยการ จัด

รพพยาบาลมาประจำอยู่จัดพลขับคู่กับรถ จัดเจ้าหน้าที่พยาบาลมาประจำหน่วยฝึกแต่ก็จัดไม่ได้ ตลอด 24 ชั่วโมง การฝึกอบรมจึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่ดีที่สุดเพราะว่าครูฝึกเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับ ทหารใหม่ที่สุดอยู่กับทหารใหม่ตลอดทั้งกลางวันและกลางคืนผลัดเปลี่ยนเวรในกลางคืนในห้วงที่ ทหารใหม่ฝึกเบื้องต้น เมื่อเกิดเหตุการณ์จะได้ช่วยเหลือในขั้นต้นได้ทันที ให้รอดชีวิตไว้มาก่อน ถ้า อาการหนักก็นำส่งโรงพยาบาลต่อไป ครูฝึกทหารใหม่เมื่อผ่านการฝึกอบรมแล้วมีความรู้ติดตัว สามารถช่วยเหลือบุคคลรอบข้างไม่ว่าจะเป็นเพื่อนหรือญาติพี่น้องเมื่อเกิดอุบัติเหตุรูปแบบต่างๆ สามารถช่วยเหลือได้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

การฝึกอบรมเป็นวิธีการหนึ่งในการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถและทักษะในการทำงานที่ดีขึ้น ตลอดจนมีเจตคติที่ดีในการทำงาน (พงค์ หรดาล, 2539 ; หน้า 2) เพราะการฝึกอบรมเป็นกระบวนการบริหารงานบุคคลที่สำคัญในการส่งเสริมและ สนับสนุนให้บุคลากรเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานได้โดยตรง ช่วยเพิ่มพูนสนับสนุนให้ เกิดความรู้ ตลอดจนให้บุคลากรมีเจตคติที่ดีต่องานและต่อองค์การ นอกจากนี้การฝึกอบรมยัง ช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคลากรให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม (สำนักงานคณะกรรมการ ข้าราชการพลเรือน, 2530, หน้า 55) ดังนั้น การฝึกอบรมจึงเป็นการพยายามขององค์กรที่เปลี่ยน พฤติกรรมของคนไปในทางที่พัฒนาขึ้นทั้งทางด้านเจตคติ ทักษะ ความรู้ ความคิดและยังรวมไป ถึงการช่วยขจัดความกังวลใจ ขี้ขลาดใจ และปัญหาต่าง ๆ ในการทำงานให้หมดไปได้ (Kingsbery. 1975, หน้า 58) สำหรับการที่จะจัดการฝึกอบรมให้ได้ผลดีนั้นจะต้องนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษามาใช้อยู่เสมอโดยทำให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และการเปลี่ยนแปลง ทางวิทยาการ (เริงลักษณะ โจรณพันธ์, 2529, หน้า 4-5) วิทยาการควรรหาเทคนิคหรือเทคโนโลยี ประเภทต่าง ๆ มาช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมสามารถเห็นได้ สัมผัสได้ และได้ร่วมมือกระทำด้วย ตนเองจึงจะทำให้ผู้รับการฝึกอบรมสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น เทคโนโลยีและนวัตกรรม การฝึกอบรมจึงมีความสำคัญในการฝึกอบรม (วิจิตร ภัคดิรัตน์และวิทยากร ท่อแก้ว, 2531, หน้า 106-107)

การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม นั้นเป็น หลักสูตรหนึ่งของการฝึกอบรม ซึ่งได้จัดขั้นตอนกระบวนการของการจัดทำสื่อการฝึกอบรมใน ลักษณะที่ได้กำหนดกิจกรรมของผู้รับการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ รวมทั้งระบุ เอกสาร วัสดุ อุปกรณ์และแบบทดสอบที่ใช้ฝึกอบรมแต่ละวิชา โดยมีขั้นตอนในการสร้างอย่างเป็นระบบ ซึ่งผู้รับการฝึกอบรมสามารถนำไปใช้เป็นคู่มือในการฝึกอบรมและผู้รับการอบรม สามารถใช้เอกสารสำหรับเข้าอบรมในการติดตามขั้นตอนต่าง ๆ ในการฝึกอบรมได้ (ชมนาด

พงศ์พนรัตน์, 2526, หน้า 1) และผู้เรียนใช้เรียนด้วยตนเองตามลำดับความสามารถของแต่ละบุคคล การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน คือทำให้เกิดทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ ดังนั้น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อที่มีข้อความ ภาพเคลื่อนไหว เสียง ประกอบเป็นสื่อมัลติมีเดีย ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและตามความสนใจมากขึ้น มีความสุข สนุกกับการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (กิดานันท์ มลิทอง, 2540)

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นนวัตกรรมที่ช่วยในการเรียนรู้ เป็นสื่อสำเร็จรูปยุคใหม่ชนิดหนึ่งที่มีการจัดระบบ การนำเสนอเนื้อหา และกิจกรรมเสริมการเรียนรู้เป็นอย่างดี ผู้ศึกษาสามารถเรียนรู้บทเรียนได้ตามความสนใจ มีการเปิดโอกาสให้ฝึกปฏิบัติ ผู้เรียนรู้สามารถตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตนเองจากโปรแกรมที่มีในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (จิระพันธ์ เดมะ, 2545, หน้า 2-4)

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรในหน่วยงานทหารมีความสนใจในที่จะสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การปฐมพยาบาลเบื้องต้น เพื่อการฝึกอบรมครูฝึกทหารใหม่ เพราะ กำลังพลยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และทักษะการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและมีมาตรฐานและประสิทธิภาพตามกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ เพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานและพัฒนาคุณภาพการฝึกต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การปฐมพยาบาลเบื้องต้น เพื่อการฝึกอบรมครูฝึกทหารใหม่ ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังฝึกอบรมหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
3. เพื่อประเมินทักษะการปฏิบัติการ เรื่อง การปฐมพยาบาลเบื้องต้น หลังจากฝึกอบรมด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 1.1 ประชากร คือ ครูฝึกทหารใหม่กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 4 ค่ายสมเด็จพระนเรศวรมหาราช จำนวน 90 คน
  - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูฝึกทหารใหม่ กองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 4 ค่ายสมเด็จพระนเรศวรมหาราช จำนวน 30 คน ที่ได้มาโดยมีการเลือกแบบเจาะจง

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable) การฝึกอบรมด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การปฐมพยาบาลเบื้องต้น เพื่อการฝึกอบรมครูฝึกทหารใหม่

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรมของผู้รับการอบรมหลังจากอบรมด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

2.2.2 ทักษะการปฏิบัติการ การปฐมพยาบาลเบื้องต้นของผู้รับการอบรม

2.2.3 ความพึงพอใจของผู้รับการอบรมที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ใช้เนื้อหาจากหนังสือคู่มือราชการสนาม ว่าด้วย การฝึกความชำนาญ สำหรับทหาร รส.21-2 แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 หน่วย ดังนี้ (ศูนย์การทหารราบ, 2526, หน้า, 201-207)

3.1 หลักการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

3.2 การปฏิบัติการช่วยฟื้นคืนชีพ (CPR)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การปฐมพยาบาลเบื้องต้น เพื่อการฝึกอบรมครูฝึกทหารใหม่ หมายถึง เป็นการสร้างหนังสือให้อยู่ในรูปสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้คอมพิวเตอร์ในการนำเสนอ ซึ่งสามารถนำเสนอเนื้อหาได้หลากหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง และนำเสนอข้อมูลด้วยการเชื่อมโยงเนื้อหาหรือสิ่งสัมพันธ์กันเข้าด้วยกัน ผู้อบรมสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ประกอบด้วยเนื้อหา 2 เรื่อง คือ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการช่วยฟื้นคืนชีพ

2. การฝึกอบรม หมายถึง การถ่ายทอดความรู้เพื่อเพิ่มพูนทักษะ ความชำนาญ ความสามารถ และทัศนคติ ต่อการปฏิบัติงานในปัจจุบันและอนาคตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรม หมายถึง คะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรม เรื่อง การปฐมพยาบาลเบื้องต้น สำหรับครูฝึกทหารใหม่

4. ทักษะการปฐมพยาบาลเบื้องต้น หมายถึง ความสามารถของผู้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ประเมินโดยใช้แบบ Rating Scale มี 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี ปานกลาง น้อย น้อยมาก

5. การปฐมพยาบาล หมายถึง การให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยหรือผู้บาดเจ็บ ณ สถานที่เกิดเหตุ โดยใช้อุปกรณ์เท่าที่จะหาได้ในขณะนั้น ก่อนที่ผู้บาดเจ็บจะได้รับการดูแลรักษาจากบุคลากรทางการแพทย์ หรือส่งต่อไปยังโรงพยาบาล การปฏิบัติการช่วยฟื้นคืนชีพ (CPR) หมายถึง การช่วยเหลือผู้ที่หยุดหายใจหรือหัวใจหยุดเต้น ให้มีการหายใจและการไหลเวียนกลับคืนสู่สภาพเดิม ป้องกันเนื้อเยื่อได้รับอันตรายจากการขาดออกซิเจนอย่างถาวร ซึ่งสามารถทำได้โดยการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน (Basic life support) ได้แก่ การผายปอด และการนวดหัวใจภายนอก

6. การหาประสิทธิภาพ หมายถึง ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยพิจารณาจาก คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบระหว่างการทำฝึกรอบรม และคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการทำฝึกรอบรม ซึ่งกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพเป็น 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยร้อยละ 80 ของคะแนนที่ผู้เข้ารับการฝึกรอบรมทำได้ถูกต้องในแบบทดสอบระหว่างการทำฝึกรอบรม

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยร้อยละ 80 ของคะแนนที่ผู้เข้ารับการฝึกรอบรมทำได้ถูกต้องในแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการทำฝึกรอบรม

7. ครูฝึกทหารใหม่ หมายถึง บุคลากรของหน่วยกองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 4 ที่ถูกเลือกให้เป็นครูสอนวิชาเบื้องต้นทหารที่เข้ามาประจำการใหม่เพื่อเตรียมฝึกขั้นสูงต่อไป

8. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก ของผู้รับการฝึกรอบรมที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การปฐมพยาบาลเบื้องต้น เพื่อการฝึกรอบรมครูฝึกทหารใหม่ โดยวัดความพึงพอใจได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งได้กำหนดค่าออกเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิเคอร์ท (Likert) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด